

Ås ungdomsskole

VALGFAG

Skoleåret 21/22
www.asungdomsskole.no

Om valgfag

«Valfaga skal bidra til at elevane, kvar for seg og i fellesskap, styrkjer lysta til å lære og opplever meistring gjennom praktisk og variert arbeid. Valfaga er tverrfaglege og skal bidra til heilskap og samanheng i opplæringa. Nokre av faga skal vere prosjektbaserte. Dette inneber eit arbeid med eit tema som blir utvikla over kortare eller lengre tid, og som består av ulike fasar, for eksempel idéfase, planlegging, gjennomføring/presentasjon og evaluering.

Læreplanane i valfag beskriv eitt års opplæring og skal kunne brukast på alle årstrinn på ungdomstrinnet. Dei skal òg kunne brukast av aldersblanda elevgrupper. Innhaldet må tilpassast lokalt på bakgrunn av dei nasjonale læreplanane.» (udir.no)

Vurdering

Det er fastsatt i læreplanen at elevane skal ha en standpunktkarakter i valgfag på tiende årstrinn, eller på det trinnet faget avsluttes. I denne forbindelse skal valgfag forstås som de ulike valgfagene, dvs. produksjon for *Sal og Scene*, *Design og Redesign*, osv. Det vil si at når eleven for eksempel avslutter valgfaget *Design* og *Redesign*, skal det settes en standpunktkarakter i dette faget. I tilfellene der eleven velger et valgfag på åttende trinn og et annet på niende trinn, er det satt en standpunktkarakter i det valgfaget eleven hadde på åttende trinn, for eksempel *Forskning i Praksis*. Dersom eleven på tiende trinn igjen velger forskning i praksis som valgfag, vil karakteren fra åttende trinn i faget bli strøket slik at det er standpunktkarakteren i *Forskning i Praksis* på tiende trinn som føres på vitnemålet.

«Ved avslutningen av tiende årstrinn kan eleven ha hatt bare ett valgfag og én standpunktkarakter, eller flere valgfag og flere standpunktkarakterer. **Alle standpunktkarakterene skal føres på vitnemålet, men det blir beregnet et gjennomsnitt som teller ved inntak til videregående opplæring.** Det vil si at valgfag ved inntak til videregående opplæring i praksis, er én standpunktkarakter når elevens poengsum beregnes.»

«Elevane og foreldrene kan klage på standpunktkarakterer etter forskrift til opplæringsloven kapittel 5, se særlig § 5-12. Når eleven avslutter et fag, har eleven eller foreldrene klagerett. Elever som er 15 år, har klagerett selv.»

Eksempler med tilfeldig valgte valgfag (fag / karakter): Rød karakter blir standpunkt.

8. klasse	9. klasse	10. klasse	Tellende poeng ved inntak til videregående. skole	Antall standpunktkarakterer på vitnemålet
Sal og scene / 3	Sal og scene / 4	Sal og scene / 5	5	1
Sal og scene / 3	Sal og scene / 4	Innsats for andre/ 5	$(4+5)/2 = 4,5$	2

Valgfagene ved Ås ungdomsskole

Elevene gjør sine valg og prioriteringer i skolens administrasjonsprogram «ist» ved innlogging (<https://as.no.ist.com/student/index.html>) i perioden **1. – 17. juni**. **Det skal velges første andre og tredje prioritet. At alle prioritetene føres opp, er obligatorisk for at vi skal få til en god fordeling.** Det tas forbehold om at det må være et visst antall elever før et fag starter opp. Antallet bestemmes etter at alle har foretatt valgene sine. Hvordan valget gjøres kan ses her: <https://ist.guidecloud.se/419.guide>

Valgfaget «Innsats for andre» (9. trinn)

Valgfaget "Innsats for andre" gir deg mulighet til å få kunnskap om frivillig arbeid og om behovet for frivillig innsats i ditt eget lokalmiljø.

Du vil få mulighet til å planlegge, iverksette og slutføre tiltak for mennesker som har behov for det. Du vil også oppleve å bli verdsatt for den innsatsen du gjør.

Faget har to hovedområder: Planlegging og praktisk arbeid. Hovedområdet planlegging setter i fokus forutsetningene for frivillig arbeid og kartlegging av frivillig innsats lokalt. Det er en klar forventning om at du aktivt går inn for å skaffe deg "oppdrag" selv. Praktisk arbeid handler rett og slett om å jobbe i lokalmiljøet. De som velger dette valgfaget, må like å ta i et tak for andre.

Frivillig, ulønnet arbeid er bærebjelken i svært mange fritidsaktiviteter unge og gamle er med på. Hvordan ville hverdagen din vært uten dugnadsinnsats fra foreldre og andre ildsjeler?

Ås kommunes frivillighetssentral vil bli en viktig samarbeidspartner. Noen av de oppgavene som vil bli planlagt og gjennomført i løpet av skoleåret, vil kanskje foregå utenom ordinær skoletid. I tilfelle du for eksempel hjelper til med noe på ettermiddagstid, vil dette regnes som flytting av undervisningstid, slik at du har fri når det står valgfag på timeplanen.

Eksempler på tiltak i nærmiljøet som kan løses i faget innsats for andre er: Kurs for eldre i bruk av sosiale medier, flyktningshjelp / leksehjelp, hogging av ved, aktivere yngre barn på SFO, turer for eldre og mye annet.

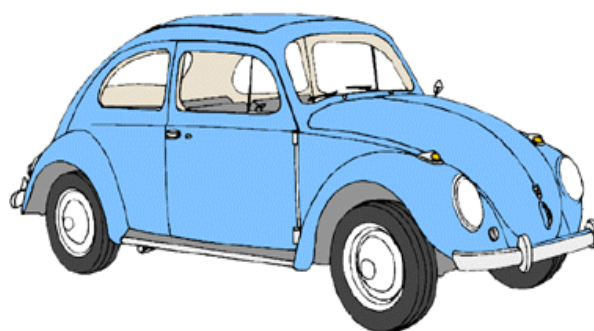
I vurderingen vil det bli lagt vekt på om du kan ta initiativ, og at du følger opp avtaler. Dette innebærer f.eks. at du møter presis, og at du gir beskjed til oppdragsgiver

dersom du ikke kan møte. Innsatsen din gjennom året skal dokumenteres i en loggbok (analog eller digital). I denne boka skal du i tillegg til å ha bilder /skisser også oppsummere det du har gjort, og reflektere over innsatsen din. I løpet av året vil du også få i oppgave å skrive om en organisasjon som baserer mye av arbeidet sitt på frivillighet. Denne besvarelsen vil bli tillagt vekt i vurderingen.

Teknologi i praksis (8. & 9. trinn)

Teknologi i praksis blir tilbudt på 8. og 9. trinn. På høsten bruker vi mye tid til å lære trygg og riktig bruk av utstyr. Vi lærer lodding og plastforming ved å bygge ulike ting. Gjennom praksis og teori lærer vi grunnleggende elektronikk.

Etter jul vil vi lage vår egen bilmodell med elektrisk motor. Du lærer om elektronikk, teknologi og design, og gjør beregninger i matematikk og fysikk når vi lager og tester plastebilen. Til slutt arrangerer vi rally med bilene.

Det kreves ingen forkunnskap for faget. Vi oppfordrer jenter til å velge valgfaget.

De jentene som har hatt faget tidligere, har alltid vært veldig fornøyde og har hatt veldig gode resultater! Niendetrinnselever som har hatt faget i åttende klasse, vil få oppgaver tilpasset deres forkunnskaper

Sal og scene (alle trinn)

I valgfaget Sal og scene vil hovedmålet være å ha det gøy med teater. I løpet av skoleåret vil vi gjennom øvelser i dramatisering, stemmebruk, musikk og bevegelse ta for oss ulike temaer.

I faget vil vi ha som mål å sette opp en produksjon/forestilling i løpet av høst- eller vårsemesteret.

Elevene som velger Sal og scene, må kunne samarbeide ved å by på seg selv på en positiv måte, være villig til å hjelpe hverandre og gjøre hverandre gode.

Natur, Miljø og Friluftsliv (alle trinn)

I valgfaget «Natur, miljø og friluftsliv» skal vi være mye ute på tur. Du må derfor like å være ute i naturen i all slags vær (fottur, skitur og sykkeltur). Det blir mest turer i nærområdet til Ås, men også mulighet for overnattingstur. Velger du dette faget, må du være innstilt på at vi langt ifra er hjemme til skoleslutt, men at turene fører til at det blir avspasering andre ganger. Turene er obligatoriske, og du må være villig til å ofre en fritidsaktivitet en gang eller to. Skal vi ut, må vi også ha en del turutstyr, så du må ha/eventuelt ha, tilgang til sykkel, tursekk, ski osv.

Hovedmålet med faget er å ha det hyggelig sammen ute i naturen; vi skal lære og erfare ute med naturen som læringsarena. Faget skal ifølge læreplanen legge til rette for at du får brukt sansene, stimulert nysgjerrigheten og blir glad i naturen. Du skal lære å tolke tegn i naturen, og lære hvor viktig det er at vi tar vare på naturen og bruker ressursene på en bærekraftig måte.

Fysisk aktivitet og helse (alle trinn)

Fysisk aktivitet og helse henter elementer fra kroppsøving, mat og helse og naturfag. Dette er faget for deg som liker å være i fysisk aktivitet, både inne og ute. Faget inkluderer ulike lagidretter, individuelle idrettsaktiviteter og friluftsliv. Du får også mulighet til å lage deg et individuelt aktivitets – og kostholdsopplegg for deler av valgfagperioden, og vi tar for oss sammenhenger mellom fysisk aktivitet, helse og kosthold.

Du skal vurdere ditt eget fysiske opplegg, innsats og hvilken effekt opplegget har på din og andres prestasjon. Du jobber med andre ord både praktisk og teoretisk med motivasjon og prestasjon - individuelt og i gruppe. Du vil få noe medvirkning i hvilke aktiviteter som prioriteres.

Det er et krav at du har en del utstyr for å drive idrett både inne og ute – sommer som vinter. Målet for faget er å øke ferdighetene dine på ulike områder. Samhandling, idrettsglede og økt forståelse for hvordan en gruppe lykkes sammen, settes i fokus.

Design og Redesign (8. og 9. trinn)

Er du glad i å skape gjennom tegning, snekring, søm eller andre teknikker? Da er valgfaget design og redesign noe for deg!

I dette valgfaget skal du bruke fantasien din, kreativitet og skaperglede og utvikle produkter fra idéfase til ferdig produkt. Arbeidet innebærer å planlegge, utforme og framstille et produkt ut fra egne ideer, eller i samarbeid med andre. Faget vektlegger å øve vår bevissthet om å gjenbruke gamle og forkastede materialer i nye sammenhenger. Vi vil erfare og vise at det vi omgir oss med og det vi har fra før, har en verdi.

I arbeidet skal du foreta bevisste valg av materialer og teknikker ut fra estetiske hensyn og mulighet for gjenbruk. Du vil lære å bruke ulike redskaper og teknikker, samarbeide, men også jobbe selvstendig og nøyaktig frem mot det ferdige produktet.

I vårsemesteret lager vi en utstilling av det vi har laget.

Internasjonalt samarbeid (alle trinn)

Har du lyst til å rette blikket ut i verden og bli bedre kjent med andre lands levemåte og kultur? Ønsker du å forbedre din evne til å kommunisere på engelsk og andre fremmedspråk ved å ha kontakt med ungdommer i andre land? Har du lyst til å engasjere deg og gi ditt bidrag til å forbedre verden? Da er valgfaget internasjonalt samarbeid midt i blinken for deg!

I dette valgfaget vil du:

- delta i prosjekter sammen med ungdommer i andre land
- kunne søke om å være med på utvekslingsprogrammer
- bli bedre til å bruke engelsk og andre fremmedspråk i praksis
- få større innsikt i både egen og andres kultur
- lære mer om menneskerettigheter og miljøspørsmål og få bidra aktivt til å fremme arbeidet for en bærekraftig utvikling, både lokalt og globalt
- øve deg på å uttrykke meningene dine og lytte ved å filosofere sammen med andre

Valgfaget vil gi deg innsikt i viktigheten av internasjonalt samarbeid for å fremme demokratiske verdier som frihet, dialog respekt og samarbeid. Du vil bli utfordret til å engasjere deg i samfunnet og i lokalmiljøet for å sikre gode levevilkår og et godt miljø både nå og for framtidige generasjoner. Vi vil samarbeide med elever i andre land og med Amnesty International og andre frivillige organisasjoner. Det vil av og til kunne bli arbeid utover skoletiden. Denne tiden vil avspaseres senere.

Programmering (alle trinn)

I faget Programmering vil du lære om hvordan en datamaskin fungerer, og hvordan du kan bruke kode til å styre datamaskiner. Du lærer hvordan du løser problemer ved å dele problemene opp i delproblemer som du bruker programmer du har kodet selv, til å løse.

Du vil lære å lage programmer som bruker data fra sensorer (GPS, bevegelse og liknende) for å få noe til å skje. (For eksempel når vi er ved bussholdeplassen, vises en video om bussen i nettleseren på telefonen.)

I valgfaget Programmering er aktivitetene nivåtilpasset slik at de passer for elever med ulik bakgrunn. Du lærer å bruke det enkle programmeringsspråket Scratch til å lage programmer uten å måtte skrive kode som tekst, men ved å bruke blokker og symboler som vi bruker musa til å dra på plass. Senere lærer du å programmere med tekst. Du lager interaktive nettsider med kodespråkene HTML, CSS og JavaScript. Kanskje lærer du også litt Python eller Processing?

Jenter oppfordres spesielt til å velge Programmering fordi de er ettertraktede som studenter i IKT og andre realfag. Framtidens yrkesliv vil ha bruk for flinke folk som også kan litt programmering, og det gjelder selvfølgelig også jenter!

Elevmedvirkning og skaperglede vil prege kursets innhold. Skann QR-koden med mobiltelefonen din for å se en liten reklamevideo for faget. Videoen er laget av Senter for IKT i utdanningen.

Medier og informasjon (8. & 9. trinn)

I dette valgfaget vil du få jobbe med å utvikle ideer, alene og sammen med andre, og produsere både tekst, bilder, film og lyd. Målet er at vi i valgfaget etter hvert skal produsere en egen, digital publikasjon. Du vil også få lære mer om blant annet nettvett, opphavsrett, kildebruk, personvern og ulike virkemidler. Du vil få mulighet til å øve på ulike måter å uttrykke deg på, tilpasset ulike målgrupper. Vi hjelper hverandre i prosessen fram mot et ferdig resultat/produkt.

Dette valgfaget passer for deg som har lyst til å lære mer om medier, som liker å skrive og/ eller fotografere, og som trives med å jobbe sammen med andre mot et felles mål.

Demokrati i praksis (8. og 9. trinn)

Er du engasjert og interessert i å kunne påvirke skolehverdagen din, og kanskje også framtida vår? Da er valgfaget "Demokrati i praksis" noe for deg!

DEMOKRATI

at vi kan være med å påvirke framtida vår.

I dette valgfaget skal vi sammen lære hvordan vi kan si og skrive det vi mener, på en slik måte at andre hører på oss. Vi skal jobbe med menneskerettigheter, og vi skal lære hvordan vi kan bruke demokratiet, slik

Faget består av to hovedområder: **demokrati** og **medvirkning**. I det første hovedområdet, "demokrati", skal vi lære oss hvordan vi kan bruke demokratiet. Vi skal lære hva et demokrati er og hvordan det fungerer. Vi skal blant annet lære å kjenne igjen forskjellen på meninger og faktainformasjon, og vi skal lære å håndtere konflikter.

I det andre hovedområdet, "medvirkning", skal vi øve oss på å faktisk bruke demokratiet vårt. Vi vil blant annet samarbeide med skolens elevråd. På denne måten får du kunnskap om hvordan et demokrati fungerer i et trygt og kjent miljø.

Utvikling av produkter og tjenester (8. og 9. trinn)

Sitter du på en idé som skal forandre verden? Er du den nye Elon Musk eller Bill Gates? Brenner du for bærekraftig innovasjon?

Uansett om svaret er: «ja» eller «nei», er Utvikling av produkt og tjenester et fag for deg!

I dette faget får du praktisk erfaring med innovasjon og får prøve deg på å bygge opp egen bedrift som skal tilby et produkt eller en tjenester. Du får hjelp til å finne og utvikle en forretningside, lære om etablering og presentasjonsteknikker, samarbeide med andre for drift og avvikling av **din** Elevbedrift.

Faget handler om spørsmål som:

- Hvordan finne og utvikle en forretningsidé?
- Hvordan etablerer man en bedrift?
- Hvordan finne kunder ved hjelp av markedsføring?
- Hvordan og hvorfor kan man bruke sine egenskaper i en bedrift?
- Hvordan fordeler man ansvaret i bedriften?
- Hvordan fører man regnskap?
-

Les mer på: <https://www.ue.no/program/elevbedrift> og <https://www.elevbedrift.no/>

Trafikk (kun 10. trinn)

Trafikk handler om hva det innebærer å ferdes trygt i trafikken. Faget skal bidra til å oppnå nullvisjonen, en visjon om at ingen skal dø eller bli hardt skadet i trafikken. Det handler om å forstå at vi som trafikanter har ansvar for våre egne valg og vurderinger i trafikken.

I valgfaget trafikk skal vi gjøre oss kjent med trafikkbildet i nærmiljøet, se på trafiksikringstiltak og se litt nærmere på hvordan sikkerhetsutstyr kan redusere ulykker og skader.

Vi ser litt nærmere på hva som har betydning for mobilitet, folkehelse og miljø.

Det blir lagt opp til refleksjon over og vise hva det innebærer å opptre trygt og ansvarsfullt i trafikken og diskutere etiske dilemmaer i trafikken.

Valgfaget innebærer at dere får et førstehjelpskurs og at dere lærer å sikre et skade/ulykkessted.

OBS! Faget kan ha begrenset med plasser.

Les mer: <https://www.udir.no/lk20/tra01-02>